

CENTER FOR
THE DEFENCE OF
THE INDIVIDUAL

המוקד להגנת הפרט

مركز الدفاع عن الفرد

רחוב אבו עוביידה 4
ירושלים 97200
טל. 02.6283555
פקס. 02.6276317

شارع أبو عبيده 4
القدس 97200

הاتف. 02. 6283555
פקס. 02. 6276317

mail@hamoked.org.il
www.hamoked.org.il

תאריך : 25.6.14
בתשובה נא לציין : 83308

בפקס ובדואר אלקטרוני

דחוף ביותר!

לכבוד
מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית
באמצעות משרד פניות הציבור
פיקוד מרכז

שלום רב,

הנדון : השגה בעניין בית משפחה עואד, ת"ז _____ ובית משפחה
עואודה, ת"ז _____ בכפר אידנא

1. משפחת עואד קיבלה שלשום בשעות אחר הצהריים הודעה על כוונתכם להחרים ולהרוס את המבנה בו מתגורר _____ עואד שבנדון, ע"פ תקנה 119 לתקנות ההגנה (שעת חירום) 1945 (להלן **תקנה 119**). צעד זה ננקט לטענתכם הואיל ומר _____ עואד "ביצע ביום 14.4.14 פיגוע טרור" והוא "עשוי להרתיע מפגעים פוטנציאליים ולסייע בביטחון האזור".
2. על פי הודעתכם ניתן להשיג כנגד הכוונה להרוס את הבית בתוך 48 שעות. המשפחה ייפתה את כוחם של פרקליטי המוקד להגנת הפרט לטפל בכל הקשור להריסה. בהתאם לכך מוגשת השגה זו.
מצ"ב יפוי כח ממר _____ עואודה, אחיו של מר _____ עואד.
3. נבקש להדגיש כי אין לפגוע בבית כל עוד מתנהלים ההליכים בנוגע לכוונה להחרים ולהרוס. כמו כן, אם וכאשר תידחה השגה זו והחלטתכם תעמוד בעינה, בכוונתנו לפנות בעתירה כנגד החלטה לבית המשפט העליון ויש לאפשר לנו לצורך כך פרק זמן סביר, מבלי שתינקט כל פעולה שתפגע בבית.
4. כן יודגש, כי הבית המיועד להחרמה ולהריסה אינו בבעלותו של _____ עואד אלא בבעלותו של אחיו, מר _____ עואודה, כפי שיפורט בהמשך.

האיסור על הריסת בית

5. הריסת ביתה של משפחה היא צעד אכזרי, בלתי אנושי, הגורם טראומה קשה למשפחה ומותיר אותה חסרת כל ובמצב של פליטות.
6. ההריסה מהווה פגיעה מכוונת במי שלא פשע ומנוגדת לעקרונות יסוד מוסרי ומשפטי ראשון במעלה, על פיו "לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות, כי אם איש בחטאו יומת" (מלכים י"ד, ה-ו וראו גם דברי כ"ב הש' חשין בבג"ץ 20069/97 **גנימאת נ' אלוף פיקוד המרכז פ"ד נא(2) 651, עמ' 654**) ועל כן היא אסורה מכל וכל.

7. הריסת בתים מהווה הפרה של המשפט הבינלאומי ההומניטארי, האוסר על ענישה קולקטיבית (ס' 33 לאמנת ג'נבה הרביעית) ועל פגיעה והרס של רכוש פרטי (תקנה 46 לתקנות האג וס' 53 לאמנת ג'נבה הרביעית).
8. הריסת בית משפחה מהווה הפרה של זכויות יסוד – הזכות לחיים בכבוד, הזכות לקורת גג והזכות לקניין.
9. אמנם, על פי פסיקת בית המשפט העליון, החרמה והריסת בית לצרכי הרתעה ע"פ תקנה 119 אפשרית, אולם עליה לעמוד במבחני המידתיות ועל המפקד הצבאי לערוך בדיקה קפדנית ואיזון ראוי בין כלל האינטרסים העומדים על הפרק.
10. בין השאר על המפקד הצבאי לקחת בחשבון את מידת הפגיעה בחפים מפשע, לבדוק מיהו בעליו של הבית ומהו גודלו, לבחון את השאלה האם יש אי אילו ראיות לכך שמי מבני הבית היה מודע לפעילותו של אותו אדם שנטען כלפיו כי ביצע פיגוע טרור ואת מידת קיומן של ראיות מבוססות ביחס לעילת הצו (ראה למשל ס' 13 לפס"ד של ברק בבג"ץ 6299/97 יאסין נ' המפקד הצבאי) ועוד. להלן ייבחנו סוגיות אלה.

העובדות על הבית והמשפחה

11. בבית עואודה, שגודלו כ-500 מ"ר, מתגוררות כיום 16 נפשות. הבית מורכב משתי קומות. בקומה התחתונה ארבעה מחסנים ובקומה העליונה שתי דירות. בדירה אחת מתגוררת משפחתו של _____ עואודה, המונה 8 נפשות, _____, אשתו ושתי ילדיהם בגילאי 5.5 עד 19 שנה. בדירה השנייה מתגוררת משפחתו של _____ עואד, המונה 10 נפשות, _____, אישתו ושמונת ילדיהם בגילאי 3 חודשים עד 20 שנה. כידוע, _____ עואד ובנו _____ מוחזקים במעצר, כך שהריסת הבית **תותיר 16 נפשות, בהם 8 קטינים חפים מפשע, ללא קורת גג.**
12. הריסת בית המגורים של ילדיו של מר עואד ושל האח _____ עואודה, אשתו וילדיהם, תגרום סבל בלתי נתפס לחפים מפשע ופגיעה אנושה בכבוד האדם שלהם. למעלה מן הנדרש יצוין, כי ל _____ עואודה ולבני משפחתו אין כל קשר לפעילות נגד הביטחון. _____ נעצר פעם אחת, לפני שנים רבות, בשנת 1987 ושחרר לאחר מספר ימים מבלי שהוגש נגדו כתב אישום.
13. טענתכם כי הבית המיועד להחרמה ולהריסה נמצא בבעלותו של _____ עואד אינה נכונה. כאמור בראשית הדברים, הקרקע והבית שעליה הם בבעלותו של מר _____ עואודה.
14. הקרקע עליה נבנה המבנה היתה במקור בבעלותו של אביו של _____ עואודה והועברה לידי _____ אשר בנה את הבית במהלך השנים, החל משנת 1995 ועד 2003 בקירוב. הבית רשום ברשויות המס ובעיריית אידנא על שמו של _____ עואודה בלבד. ובהתאמה, חשבונות המים והחשמל של הבית כולו רשומים על שמו של _____ עואודה.

מצ"ב העתק נסח רישום ממשרד האוצר הפלסטיני, מחלקת מס רכוש, על בעלותו של _____ עואודה על הקרקע ועל המבנה, מסומן א'.

מצ"ב העתק אישור מעיריית אידנא על בעלותו של _____ עואודה על הקרקע ועל המבנה, מסומן ב'.

מצ"ב העתקי אישורים מעיריית אידנא על רישום החשבונות על שמו של _____ עואודה, מסומנים ג', ד'.

15. לאחר סיום הבנייה, נכנסה משפחתו של _____ עואודה לגור בבית ולאחר מכן הצטרפו גם אישתו וילדיו של _____ עואד (שהיה כלוא במועד זה בישראל). לאחר שחרורו של _____ מהכלא בשנת 2011, חתמו האחים ביום 15.5.2012 על חוזה, ע"פ המנהג המקומי ועל מנת למנוע סכסוכים משפחתיים בעתיד, במסגרתו הובהר כי _____ העביר את כל זכויותיו בדירה בה הוא מתגורר לידי _____. בעקבות זאת, ביום 20.5.2012, נחתם חוזה שכירות בין האחים, על פיו משכיר _____ ל _____ את הדירה בקומה השנייה, בה מתגוררת משפחתו של _____, בתמורה ל-800 דינר ירדני לשנה.

מצ"ב העתק חוזה המכר בין _____ ל _____, מסומן ה'.

מצ"ב העתק חוזה השכירות בין האחים, מסומן ו'.

מבחני המידתיות

16. לאור הנאמר לעיל, כוונתכם להחרים ולהרוס את הבית לשם הרתעה אינה עומדת במבחני המידתיות – לא במבחן הקשר הרציונלי בין האמצעי למטרה, וגם, ומעבר לנדרש, לא במבחן האמצעי שמידתו פחותה, ולא במבחן הנזק מול התועלת (מידתיות במובן הצר).

17. אשר למבחן הקשר הרציונלי בין האמצעי למטרה, משמע בין הריסת הבית להרתעה, נדרשת מידה גבוהה של הוכחה לגבי יעילותו של אמצעי קשה ופוגעני כל כך. ואולם, לא רק שאין כל ראיה לכך שהריסת בתים אכן משרתת את המטרה המוצהרת של "להרתיע מפגעים פוטנציאליים ולסייע בבטחון האזור", הרי שרשויות הביטחון בעצמן, הגיעו בעבר למסקנה כי המדיניות של הריסת בתים של משפחות מפגעים, לפיה פעל הצבא במשך שנים ארוכות בעבר, לא הוכיחה עצמה כמדיניות מרתיעה. לאור זאת, בשנת 2005 קיבל שר הביטחון את המלצת הוועדה שמינה הרמטכ"ל, להפסיק את הריסות הבתים כיוון שההרתעה לא הוכחה כאפקטיבית וכיוון שנזקן של ההריסות עולה על תועלתן.

18. אמנם, בשנת 2009 אישר בית המשפט העליון את הריסת חלקים (!) מבית אבו דהים וקומה אחת (!) של הבית שבו התגורר חסאם דוויאת, ואולם המדינה הסבירה את חזרתה מההחלטה להפסיק את הריסות הבתים במקרים אלה נוכח התופעה החדשה של פעילות טרור המתבצעת על ידי תושבי ירושלים, וטענה כי

האיוס החדש מחייב צעדי הרתעה (בג"ץ 9353/08 אבו דהים נ' אלוף פיקוד העורף ובג"ץ 124/09 דוויאת נ' שר הביטחון).

19. כמו כן וכאמור, במקרים אלו הוחלט על הריסה חלקית בלבד של הבתים בהם התגוררו המפגעים כיוון שהתגוררו בהם משפחות גרעיניות נוספות מלבד משפחות המפגעים. (בהקשר זה ראו בג"ץ 5510/92 חמדה תורקמאן נ' שר הביטחון, בו החליט בית המשפט העליון כי הריסת המבנה כולו אינה מידתית נוכח הנזק שייגרם לבני המשפחה האחרים המתגוררים בו ובג"ץ 5696/09 מחמוד מוגרבי נ' אלוף פיקוד העורף).

20. לעומת זאת, הריסת בית עואודה, מהוה חזרה למדיניות שקדמה להחלטת שר הביטחון, להפסיק את הריסת בתי משפחותיהם של המעורבים בפיגועים בשטחים, כיוון שיעילותן לא הוכחה כאפקטיבית. בהחלטתכם אינכם מסבירים כיצד ומדוע, דווקא בנקודת הזמן הנוכחית, החלטתם לחדש את הריסות הבתים, בניגוד להמלצה ולהחלטה משנת 2005.

21. יצוין, כי אף בהודעתכם על הכוונה להחרים ולהרוס את בית עואודה, השתמשתם במילה "עשוי" בהתייחסותכם למטרתו של הצעד: אשר "עשוי להרתיע מפגעים פוטנציאליים ולסייע בביטחון האזור". ואולם לא די בכך שהצעד הקיצוני והבלתי הפיך "עשוי" להוביל למטרה כזו או אחרת על מנת להצדיקו.

22. ההחלטה להפסיק את הריסות הבתים והסטייה מאותה החלטה ללא כל הסבר, מעלים חשש כבד כי מטרת ההחלטה אינה דווקא הרתעה וכי שיקולים זרים הובילו אליה. החשש עולה וגובר לנוכח חטיפת שלושה נערים ישראלים בשטחי הגדה המערבית ביום 12.6.2014, ככל הנראה סמוך לעיר חברון, וניהולו של מבצע צבאי רחב היקף למציאתם ולשחרורם. בסמוך לאירועים אלה פורסם בתקשורת, עוד ביום 16.6.2014, כי ממשלת ישראל הורתה למשרד המשפטים לבחון אפשרות של הריסת בתים של אנשי חמאס והפעלת סנקציות נוספות. כך, ההחלטה להרוס את בית משפחת עואד לצרכי הרתעה, עקב אישומו של _____ עואד בביצוע פיגוע – פיגוע שאירע לפני אירוע החטיפה – מעלה חשש כי מטרת ההריסה הינה נקמה בארגון החמאס, שאותו רואה ממשלת ישראל כאחראי לחטיפה. ברי כי שיקולים של נקמה הם אסורים ואין להם מקום במדינת חוק.

23. הריסת בית עואודה לא עומדת גם בשני מבחני המידתיות הנוספים. מבחן האמצעי שפגיעתו פחותה ומבחן המידתיות במובן הצר. ברור כי המפקד הצבאי יכול לעשות שימוש בצעדים שפגיעתם פחותה לצורך הרתעה (כמו למשל הטלת קנס כספי על המשפחה או סנקציות אחרות) ולא בצעד קיצוני, פוגעני ביותר ושאינו ממנו חזרה. ברי גם, לאור כל הנאמר עד כה, כי הנזק שייגרם מהריסת הבית – פגיעה קשה בכבודם של חפים מפשע, הותרת 16 נפשות, ובכלל זאת קטינים ללא קורת גג – עולה בהרבה על התועלת שהינה בבחינת הנחה או השערה.

24. עוד יצויין כי כנגד _____ עואד הוגש כתב אישום. הוא טרם נשפט ואשמתו לא הוכחה. נוכח העובדה כי אם וכאשר יורשע, ייגזר דינו והוא ישלם על מעשיו, לא ברור מדוע אצה לכם הדרך להרוס את בית המשפחה.

סיכומם של דברים

25. הריסת בית היא צעד אכזרי, הפוגע בזכויות יסוד ובכבוד האדם, מהווה הפרה של המשפט הבינלאומי ההומניטארי ומעניש את החפים מפשע ועל כן אסור מכל וכל.

26. הפסיקה הישראלית מאפשרת אמנם להרוס בתי מפגעים לצרכי הרתעה במסגרת תקנה 119, אולם על ההחלטה לעמוד במבחני המידתיות.

27. נוכח העובדות שפורטו לעיל – ההריסה תותיר 16 נפשות, ובכללן קטינים, כפליטים, ללא קורת גג. הבית המיועד להריסה אינו שייך ל _____ עואד אלא לאחיו; אשמתו של _____ עואד טרם הוכחה; לאח ולמשפחתו אין קשר לפעילות כנגד הביטחון; החזרה הבלתי מנומקת מהחלטת רשויות הביטחון שלא להרוס בתים והחשש שבהחלטה על ההריסה מעורבים שיקולים זרים – כל אלה הופכים את ההחלטה לבלתי מידתית באופן קיצוני ודינה להתבטל.

28. אשר על כן, נבקשכם לחזור בכס מהכוונה להרוס את בית המשפחות. נשוב ונציין כי באם תחליטו לדחות את ההשגה, נבקש פרק זמן סביר לצורך פנייה בעתירה לבית המשפט העליון, אשר במהלכו לא תינקט כל פעולה שתפגע בבית המשפחות.

בכבוד רב,

סיגי בן ארי, עו"ד

לוט:
יפוי כוח
נספחים א-ו